

FENOMENI Internetska stranica za automatsko pisanje

Pišem kad ne mislim

Na internetskoj adresi www.writesomething.net može se pisati što god komu padne na pamet i tako se stvara skupna knjiga

Barbara MATEJČIĆ

Jedan poznati hrvatski suvremeni pisac na pitanje o tome je li neku knjigu pročitao i što misli o njoj, odgovorio je: »Ja nisam čitatelj, nego spisatelj.« Tim se vodi i sve veći broj ljudi zadnjih godina; samo je književnoj agenciji Kapa u godinu i pol od osnivanja stiglo tristo tisuć rukopisa, od čega uglavnom proze. Glavni urednik u V.B.Z.-u Nenad Rizvanović također kaže da jako puno ljudi piše pa je tako na V.B.Z.-ov natječaj za najbolji neobjavljeni rukopis pristiglo stotinjak prozaičkih djela, a mimo tog na adresu toga izdavača redovito pristizuju svakojaki rukopisi - poezija, proza, esejistika...

Hiperprodukcija pisanja

Spisateljska hiperprodukcija nije hrvatska posebnost: primjerice, u Velikoj Britaniji objavljuje se samo trideset posto od rukopisa koje izdavačima nude književni agenti, dakle, radi se o rukopisima koji su već prošli strogu selekciju.

Za one koji nisu dovoljno ustrajni da bi ispisivali svoj blog ili dovoljno ambiciozni da nude svoj rukopis izdavačima, postoji i varijanta povremenog, »rekreativnog« i kolektivnog pisanja. Naime, na internetskoj adresi www.writesomething.net može se pisati što god komu padne na pamet, ali bez etničkih, političkih, ideoloških vrijeđanja ili propagande.

Projekt, kako ga nazivaju, beskonačne besmislene kolaborativne knjige pokrenuli su Anton Petrović i Tamara Ražov, koji su poznati i kao osnivači zanimljiva online muzeja odbačenih fotografija Skarabej. »Writesomething« ili u hrvatskoj varijanti »Napišite nešto« pokrenut je početkom ove godine, ali je nedavno redizajniran i oživljen. Projekt je napravljen po uzoru na tehnike

Kada zlatna ribica timari komarce

Evo primjera »automatskog pisanja« sa stranice »Napišite nešto« (Writesomething) pa procijenite sami o čemu se radi:

»Zlatko u glavi ima malu zlatnu ribicu koja svaki dan ide van nahraniti konje i istimari komarce, a kada to sve završi, skokne do lovišta i nađe nekog vuka s kojim malo popriča. Kada se zlatna ribica vrati kući, skuha Zlatku pašta šutu i počisti mu paučinu s mozga. Onda odu spavati i Zlatko sanja bubamare, a zlatna ribica sanja naftne bušotine.«

»Ivanu je sve gore, sutra kreće na treću kuru kemoterapije... Familija se lagano raspada, baka kaže da će umrijeti skupa s Ivanom, a njegova žena ga je već odavno pokopala i traži novog muža da mu uvali svoje klince dok troši novac koji je Ivan stekao... Bojim se za sve njih i ne znam kako će ova životna drama završiti... Čini se da sve koje volim pokopam... U svojim nenavršenih dvadeset godina sam pokopala više od 20 mojih najbližih, uključujući i tatu...«

Prva neuređivana knjiga u Hrvatskoj: Pisanje na internetu

automatskog pisanja, pisanja koje nije rezultat osviještenog rada, već osoba piše puštajući da joj se niz prste samo »slijevaju« slova.

Pisanje kao psihoterapija

Autori obrazlažu da se u 18. stoljeću vjerovalo da je automatsko pisanje sredstvo komunikacije s duhovima, a psihoanalitičari su ga koristili u terapijske svrhe. Već se u to vrijeme automatsko pisanje koristilo za razne umjetničke eksperimente, a najveću je popularnost dostiglo za vrijeme avangardi s početka dvadesetog stoljeća, kada su ga, među ostalima, propagirali Kazimir Maljevič i André Breton. Pisanju bi trebalo pristupiti bez ikakve pripreme i pustiti da slučajna asocijativna niz kreira tekst.

»Ideja je stvoriti psihološki dokument koji prikazuje ljude onakvima kakvi jesu u okolnostima kada im se dopusti da bez cenzure, anonimno i potpuno slobodno napišu što god žele«, kaže Anton Petrović. A o čemu najčešće pišu? Uglavnom su

to kratke osobne ispovijesti, vrlo često pesimistične, jer sretni ljudi ionako nemaju preveliku potrebu za pisanjem.

Autori sadržaj internetske stranice namjeravaju oknjižiti pa nas je zanimalo koliko ima smisla takav neuređivan i otvoren tekst prebaciti u formu knjige. Odgovor nam da je »Napišite nešto« filozofski projekt i eksperiment pa će u tom smislu i knjiga biti pothvat eksperimentalnog izdavaštva.

Prva knjiga takve vrste

Bit će to prva takva knjiga objavljena u Hrvatskoj, a rijetkost je i u međunarodnim okvirima. Tamara Ražov i Anton Petrović ni pri pokretanju svojih stranica nisu se vodili nekim inozemnim sličnim projektom. Štoviše, mjesec dana nakon što su i stranim medijima poslali priopćenje za javnost izdavač Penguin je započeo sličan projekt. Inače, »Writesomething« postoji i u engleskoj verziji i sve je više i stranih posjetitelja koji se »prazne« puneci riječima taj virtualni prostor.

BAŠTINA Najavljena izložba »Dominikanci u Hrvatskoj« u Klovićevim dvorima

Umjetnine iz dominikanskih riznica

■ Prvi put će se na jednome mjestu pokazati umjetnička djela iz dominikanskih samostana

ZAGREB - Izložba »Dominikanci u Hrvatskoj«, na kojoj će u Galeriji Klovićevi dvori biti izložena različita umjetnička djela iz samostana i crkava dominikanskog reda, predstavljena je na konferenciji za novinare održanoj u utorak u spomenutoj galeriji. Otvorenje izložbe bit će u četvrtak u 19 sati, a ostat će otvorena do 30. ožujka 2008. godine. O dominikancima i njihovu umjetničkom blagu govorili su ravnateljica Klovićevih dvora Vesna Kusin, provincijal Hrvatske dominikanske provincije Ivan Mateljan, autor koncepcije izložbe Igor Fisković, dominikanac Marijan Bišćup te Mario Beusan, arhitekt zadužen za prostornu koncepciju i likovni postav. Ravnateljica Kusin je izrazila zadovoljstvo što se ovogodišnji program Klovićevih dvora završava otvaranjem upravo te izložbe. Kroz gotovo osam stoljeća prisutnosti dominikanaca u Hrvatskoj sabirane su umjetnine što ih je ljudski duh i um stvarao da bi se očuvala za generacije koje dolaze, rekao je provincijal Mateljan. »Glavni cilj izložbe je da uprisutni lije-

po u nama«, dodao je. Akademik Igor Fisković govorio je o povijesti djelovanja dominikanaca u Hrvatskoj, te naglasio kako su se za izložbu otvorile skrivene riznice pa će posjetitelji osim slikarskih djela, skulptura i oltarskih umjetnina, moći vidjeti zlato, nakit i zavjetne darove.

Mario Beusan objasnio je prostorni razmještaj umjetničkih artefakata. Izložba je smještena u prizemlju i na prvom katu Klovićevih dvora. Materijal iz Dubrovnika, koji je najopsežniji, nalazi se u prizemlju i raspoređen je na način da slijedi stilske mijene umjetničkih razdoblja. Na prvom katu prezentirat će se umjetnine samostana od Dubrovnika preko Dalmacije do Istre. Slijede blokovi posvećeni liturgijskom ruhu, zatim posudu, nakitu, zavjetnim darovima i relikvijama. Posljednji segment izložbe donosi glazbene zapise, iluminirane rukopise, inkunabule i kao poslasticu knjige koje je Marko Marulić ostavio dominikanskom samostanu u Splitu, a u kojima se nalaze njegove zabilješke. [Ines Kotarac]

S konferencije za novinare: Vesna Kusin, Ivan Mateljan i Igor Fisković

KAZALIŠTE »Novi život« u Zagrebu izvodi Kafkin »Proces« u Vidri

Josef K. u Zemlji čudesa

Kazalište slijepih i slabovidnih »Novi život« u Zagrebu premijerno će izvesti u srijedu, 19. prosinca u Vidri dramaturgiju romana Franza Kafke »Proces« u režiji mladoga redatelja Ivana Plazibata. To je bio povod za razgovor s Plazibatom. Na suradnju s »Novim životom« Plazibata je pozvala prije dvije godine dramaturginja Ana Prolić, jer su se zaželjeli novih i svježih pogleda na glumu. Dali su mu potpunu autorsku slobodu, bez nametanja repertoarnih uvjeta pri izboru komada, a poseban mu je izazov bio rad s ansamblom od devetero ljudi.

Kakva je razlika i ima li je uopće u radu s tzv. klasičnim ansamblom i tzv. hendikepiranim? Plazibat odgovara kako u tom smislu i nema razlike, te dodaje da ga je prvenstveno privukla ideja kako iz njihova hendikepa, sljepoće, razviti poseban glumački kod.

Tijelo kao medij

Pri tome misli na specifičan doživljaj i tretman tijela, tijelo u Plazibatovoj režiji postaje medij. Hendikep omogućuje razvitak ekstenzije tijela, a samim time i scensku stilizaciju tijela, dolazi do groteske tijela, kazuje Plazibat, dodajući

Scenski komad kao partitura: Ivan Plazibat

kako će se u »Procesu« igrati kolo i plesati tango, što je sve samo ne očekivana stvar u »Procesu«.

Scenski je komad tretirao kao partituru, zamislio ga je kao ludičku transkripciju Kafke ili kako on to sam kaže - Josef K. u Zemlji čudesa.

Profesionalac i amateri

U predstavi glumi cijeli ansambl »Novog života«, dok naslovnu ulogu igra Sven Jakir, akademski obrazovan glumac, a razlog ubacivanju profesionalca jest pokušaj razvoja sukoba teatarskog koda izvedenog

iz njihova hendikepa i čvrstog zanatskog teatarskog koda od strane profesionalca, razjašnjava Plazibat.

Plazibatu je ovo četvrta po redu režija, trenutno radi i na pripremama za diplomatsku predstavu, »Idiota« Dostojevskog, koja će biti odigrana u Teatru ITD-u na proljeće.

Na BIT-u (Blind in Theatre - Slijepi u kazalištu) godine 2005. »Novi život« izveo je Jarryjeva »Kralja Ubua« u Plazibatovoj režiji, a ta je inscenacija poželjna pohvalne kritike, pri čemu je posebno hvaljeno vizualno tretiranje pozornice. [Zrinka Zorčec]